

מבוא לסוגיית גר קטן - קבלת מצוות בגרות

ויש מפרשים דכיון דידוע לכל שטבלה כאילו עומדים שם דמי ומיהו קשיא דטבילת נדה בלילה ולקמן (דף מו:): אמר אין מטבילין גר בלילה אבל אי לאו כתיב משפט אלא אקבלת מצוה אתי שפיר והא דאין מטבילין היינו לכתחלה מדרבנן.

ו. רא"ש מסכת יבמות פרק ד סימן לא

ההוא דהוה קרו ליה בר ארמייתא אמר רב אסי מי לא טבלה לנדותה. ההוא דהוה קרו ליה בר ארמאה אמר ריב"ל מי לא טבל לקרויו וקשה דהא אמרינן לקמן דגר צריך שלשה משפט כתיב ביה. ואפי' למ"ד בסנהדרין (דף ג א) דבר תורה חד כשר מודה הכא דבעינן שלשה מידי דהוה אגזילות וחבלות. ועוד דאין דרך נשים שילכו עמהם אנשים בשעת טבילה וכו' וי"ל הא דבעינן שלשה היינו לקבלת המצות אבל לא לטבילה אף על גב דאמר לקמן דב' ת"ח עומדין לה מבחוץ היינו לכתחלה דעדיף טפי אבל אינו מעכב וי"מ כיון שידוע לכל שטבלה כאילו עומדין שם דמי. ומיהו קשה שטבילת נדה בלילה ולקמן (מו ב) אמרי' דאין מטבילין גר בלילה ותירץ רבינו מאיר ז"ל מדלא קאמר אין מטבילין גר בלילה מ"ט משפט כתיב ביה כדאמר גר צריך שלשה משפט כתיב ביה אלמא דלא גמרינן ליה ממשפט דאין לו דין משפט אלא לענין גוף הדבר שצריך שלשה אבל לא לזמן הטבילה. וגם פשטיה דקרא הכי איירי ושפטתם כתיב ביה דהוי שנים ואין ב"ד שקול ולילה לא הוי אלא מדרבנן ולכתחלה הוא דלא הא דיעבד שפיר דמי. אי נמי קבלת מצוה הוי כתחלת דין וטבילה הויא כגמר דין דהוי אפילו בלילה ומדרבנן הוא דבעינן ביום לכתחלה ורב אלפס ז"ל כתב דלכתחלה בעינן שלשה דלא מנסבינן ליה בת ישראל עד דטביל בפני שלשה אבל בדיעבד לא פסלינן לבריה אם לא טבל בפני ג':

ז. שו"ע חושן משפט הלכות דיינים סימן ה סעיף ב

אין דנין בלילה בתחלת דין, אבל אם התחילו לדון דיני ממונות ביום, גומרין בלילה. (ווי"א דאם עברו ודנו בלילה, דיניהם דין) (רשב"ם).

ח. חידושי הרמב"ן מסכת יבמות דף מה עמוד ב

ואפשר לומר דגבי קבלת מצוות צריך שלשה אפילו בדיעבד דמשפט כתיב ביה מה התם שנים שדנו אין דיניהן דין אף כאן אינו גר אפילו בדיעבד, אבל מי שהודיעוהו מקצת עונשין של מצות ומתן שכרן וקיבל עליו בב"ד לטבול ולמול אם הלך ומל וטבל שלא בפני ב"ד הרי זה כשר ולא פסלינן לזרעיה, ולא מנסבינן ליה לדידיה בת ישראל עד דטבל בפני שלשה, משום דלכתחלה בעינן שלשה בין בקבלה בין בטבילה כדאמרינן לקמן שהי כאן ונטבלינן למחר, וכדתניא אשה נשים מושיבות אותה במים עד צוארה ושני תלמידי חכמים מושיבין לה מבחוץ ומודיעין אותה ואמר ליה ר' יוחנן לתנא תני שלשה, אלמא בעינן קבלה בשעת טבילה ממש והכל בפני שלשה, ואפילו בגר זכר שקבל עליו קודם מילה חוזר ומקבל עליו בשעת טבילה בפני שלשה כדקתני לקמן ומוקמי לה לכתחלה.

א. תלמוד בבלי מסכת כתובות דף יא עמוד א

גמ'. אמר רב הונא: גר קטן מטבילין אותו על דעת בית דין. מאי קמ"ל? דזכות הוא לו, וזכין לאדם שלא בפניו, תנינא: זכין לאדם שלא בפניו, ואין חבין לאדם שלא בפניו! מהו דתימא עובד כוכבים בהפקירא ניחא ליה, דהא קיימא לן דעבד ודאי בהפקירא ניחא ליה, קמ"ל דהני מילי גדול, דטעם טעם דאיסורא, אבל קטן - זכות הוא לו.

ב. תוספות מסכת כתובות דף יא. ד"ה מטבילין אותו

מטבילין אותו על דעת ב"ד משום דזכות הוא - ותימא דהא זכייה הוי מטעם שליחות דכיון דזכות הוא לו אן סהדי דעביד ליה שליח כדמוכח בפ"ק דב"מ (דף יב.) גבי חצר משום יד איתרביא ולא גרע משליחות וא"כ היאך זכין לקטן והלא אין שליחות לקטן כדאמרינן באיזהו נשך (שם עא:): ועוד דאכתי עובד כוכבים הוא ואמרי' התם דקטן דאתי לכלל שליחות אית ליה זכייה מדרבנן עובד כוכבים דלא אתי לכלל שליחות אפילו זכייה מדרבנן לית ליה ונראה לר"י דהכא נמי דזכין לו מדרבנן וכו'.

ג. תלמוד בבלי מסכת יבמות דף מז עמוד א

תנו רבנן: גר שבא להתגייר בזמן הזה, אומרים לו: מה ראית שבאת להתגייר? אי אתה יודע שישאל בזמן הזה דוויים, דחופים, סחופים ומטורפין, ויסורין באין עליהם? אם אומר: יודע אני ואיני כדאי, מקבלין אותו מיד. ומודיעין אותו מקצת מצות קלות ומקצת מצות חמורות, ומודיעין אותו עון לקט שכחה ופאה ומעשר עני. ומודיעין אותו ענשן של מצות, אומרים לו: הוי יודע, שעד שלא באת למדה זו, אכלת חלב אי אתה ענוש כרת, חללת שבת אי אתה ענוש סקילה, ועכשיו, אכלת חלב ענוש כרת, חללת שבת ענוש סקילה. וכשם שמודיעין אותו ענשן של מצות, כך מודיעין אותו מתן שכרן, אומרים לו: הוי יודע, שהעולם הבא אינו עשוי אלא לצדיקים, וישאל בזמן הזה - אינם יכולים לקבל לא רוב טובה ולא רוב פורענות. ואין מרביץ עליו, ואין מדקדקין עליו. קיבל, מלין אותו מיד. נשתיירו בו ציצין המעכבין את המילה, חוזרים ומלין אותו שניה. נתפא, מטבילין אותו מיד; ושני ת"ח עומדים על גביו, ומודיעין אותו מקצת מצות קלות ומקצת מצות חמורות; טבל ועלה - הרי הוא כישראל לכל דבריו.

ד. תלמוד בבלי מסכת יבמות דף מה עמוד ב

ההוא דהוה קרו ליה בר ארמייתא, אמר רב אסי: מי לא טבלה לנדותה? ההוא דהוה קרו ליה בר ארמאה, אמר ריב"ל: מי לא טבל לקרויו?

ה. תוספות מסכת יבמות דף מה עמוד ב

מי לא טבלה לנדותה - תימא דאמר לקמן (דף מו:): דגר צריך שלשה דמשפט כתיב ביה ואפילו למאן דאמר בריש סנהדרין (דף ג.) דבר תורה חד נמי כשר מכל מקום אין דרך נשים להביא איש עמהן בשעת טבילה ואשה אינה ראויה לדון וכו' וי"ל האי דבעינן שלשה היינו לקבלת המצות אבל לא לטבילה אף על גב דאמרינן לקמן (דף מז:): דשני ת"ח עומדים מבחוץ היינו לכתחלה דעדיף טפי

ט. חידושי הרשב"א מסכת יבמות דף מה עמוד ב

וכתב הרמב"ן נ"ר להעמיד דברי הרב אלפסי ז"ל דלכתחלה צריך שלשה בין במילה בין בטבילה ואלו נתגייר בינו לבין עצמו לגמרי אפילו בדיעבד אינו גר וגוי גמור הוא דמשפט כתיב ביה אבל אי קביל עליה בפני שלשה לימול וליטבול והודיעוהו מקצת מצות כדינו והלך ומל או טבל בינו לבין עצמו גר הוא לכתחלה ולא פסלין לזרעיה אבל לדידה לא מנסבינן בת ישראל לכתחלה, והשתא ניחא כלהו.

י. נימוקי יוסף מסכת יבמות דף טו עמוד ב

ויש מקשין והיכי עלתה אותה טבילה כיון שלא היה בבית דין והא אמרינן לקמן [דף מו ב] זיל האידינא ותא למחר משום דאין טבילה אלא בבית דין וביום ולא בלילה ותירצו דכל שמל בבית דין וקבל עליו בפניהם לטבול והודיעוהו קלות וחמורות אף על פי שטבל שלא בבית דין טבילתו טבילה בדיעבד והא דאמר זיל האידינא ותא למחר היינו כגון שלא קבל בבית דין לטבול **אבל זה אינו מחזור** דהא בגרות משפט כתיב כמשפט דבעינן שלשה וכיון דמל ולא טבל כאילו לא מל אם כן אין ספק **שגם** בטבילה בעינן שלשה אלא הכא דאטבלה לשום אנתתא בפני בית דין קאמר והוא הדין הארמאי ומשום שלא הטבילו לשם יהדות היו מוציאינן עליהם לעז והכי משמע בירושלמי דמקשה היאך תעלה טבילה קלה שהיא לשם קרי לטבילה חמורה שהיא טבילת גרות מטומאת עובד כוכבים ופריק א"ר יוסי בר בון כיון שזו וזו לשום קדושת ישראל עלתה לו כלומר דאילו לא היו משום ישראלית לא היו טובלין לא לקרי ולא לנדות ומיהו דעת רי"ף ז"ל כמו שתירצו הם לחלק בין דיעבד לכתחלה דאם טבל לקריו בדיעבד שלא בב"ד לא פסלין לבריה:

יא. טור יורה דעה הלכות גרים סימן רסח

קבל מלין אותו מיד ואם נשתיירו בו ציצין המעכבין את המילה מלין אותו שנייה וממתינין לו עד שיתרפא ומטבילין אותו טבילה הוגנת בלא חציצה וגייז מזייה ושקל טופריה דידיה ודכרעיה וכד סליק מברך בא"י אמ"ה אקב"ו על הטבילה ות"ח עומדים על טבילתו ומודיעין אותו **אז** ג"כ קצת מצות קלות וקצת מצות חמורות והרי הוא כישאל לכל דבר שאם חזר לסורו ה"ה כישאל מומר שאם קדש קידושי קידושין ואשה נשים מושיבות אותה עד צוארה במים ות"ח עומדים מבחוץ ומודיעין אותה מקצת מצות קלות ומקצת מצות חמורות וכל ענייני בין להודיעו **המצות לקבלם** בין המילה ובין הטבילה צריך שיהיה בג' הכשרים לדון וביום ומיהו דוקא לכתחילה אבל בדיעבד אם מל אותו או טבל בפני שנים ובליה אפי' לא טבל לשם גירות אלא איש שטבל לקריו ואשה שטבלה לנדותה הוי גר ומותר בישראלית חוץ מקבלת המצות שמעכבת אם אינו ביום ובשלשה ולרב אלפס אפילו בדיעבד שטבל או מל בפני שנים או בלילה מעכב ואסור בישראלית אבל אם נשא ישראלית והוליד ממנה בן לא פסלין ליה.

יב. לבוש יורה דעה סימן רסח

כל ענייני הגר בין להודיעו המצות בין המילה בין הטבילה צריכים שיהיו בשלשה הכשרים לדון וביום, דמשפט כתיב גביה [במדבר טו, טז] משפט אחד יהיה לכם ולגר, מה משפט צריך ג' וביום, אף ענייני הגר צריכין ג' וביום. מיהו

עיקר לשון המשפט משמע שלא נאמר אלא לענין גור הגירות דהיינו לקבלת עליו המצות, אבל שאר העניינים שצריכין שלשה אינם אלא דרבנן, לפיכך לא אמרו שצריכין שלשה למילה ולטבילה אלא לכתחלה, אבל בדיעבד אפילו לא מל או לא טבל אלא בפני שנים או קרובים ובליה הוי גר, ואפילו לא טבל לשם גירות אלא איש שטבל לקריו ואשה שטבלה לנדתה הוי גר ומותר בישראל, דהא מכל מקום היתה הטבילה לשם קיום דת תורתנו, חוץ מקבלת המצות שמעכבת אם אינה ביום ובשלשה.

יג. רמב"ם הלכות איסורי ביאה פרק יג הלכה יז

גר שלא בדקו אחריו או שלא הודיעוהו המצות ועונשן ומל וטבל בפני ג' הדיוטות ה"ז גר, אפילו נודע שבטביל דבר הוא מתגייר הואיל **ומל וטבל** יצא מכלל העכו"ם וחוששין לו עד שיתבאר צדקותו, ואפילו חזר ועבד כו"ם הרי הוא כישאל מומר שקידושי קידושין, ומצוה להחזיר אבידתו **מאחר שטבל** נעשה כישאל, ולפיכך קיימו שמשון ושלמה נשותיהן ואף על פי שנגלה סודן.

יד. מגיד משנה הלכות איסורי ביאה פרק יג הלכה יז

גר שלא בדקו אחריו וכו'. זה פשוט שאין הודעת המצות **מעכב דיעבד** ואמרו בפרק החולץ (דף מ"ז:): טבל ועלה הרי הוא כישאל לכל דבריו למאי הילכתא דאי (הדר ביה ומקדש בת ישראל) קידש ישראל מומר קרינא ביה וקידושי קידושין.

טו. ב"ח יורה דעה סימן רסח

ולענין הלכה וכו' וכשהיו שלשה בטבילה אף על פי דכתב הרמב"ם (פ"י"ג הי"ז) דכשר אף על פי שלא היתה לשם קבלת מצות כל עיקר מיהו התוספות והרא"ש חולקין ע"ז דקבלת המצות ודאי מעכבת והכי נקטינן דאין משיאין אותו אשה עד דיקבל עליו המצות בפני שלשה. אמנם כשלא היו שלשה במילה לכולי עלמא אינו מעכב אלא לכתחלה ראוי לחוש לדברי הרמב"ן ורבינו דבעינן שלשה אף במילה ומיהו אף על גב דדיעבד כשר בלא שלשה שני עדים כשרים מיהא בעינן אף במילה היכא דלא אתחזק בכשרות ואי אתחזק בכשרות לא צריך אלא דהחזקה לא מהני לגבי נישואין ולא מנסבינן ליה בת ישראל בלא טבילה בשלשה אבל לא פסלין ליה לבן דיעבד.

טז. חידושי הריטב"א מסכת כתובות דף יא עמוד א

והאי דמטבילין אותו אף על גב דגר בעלמא בעינן שידועוהו קלות וחמורות, ההיא למצוה ולא לעכב והכא דלאו בר הודעה הוא אינו מעכב.

יז. נימוקי יוסף מסכת יבמות דף טז עמוד א

ומודיעין אותו. לקמן מפרש טעמא דכולה מתניתא וסברא דרבוותא ז"ל שאם לא הודיעו אינו מעכב הכי משמע בפרק כלל גדול (דף סח א):

יח. תלמוד בבלי מסכת שבת דף סח עמוד א

רב ושמואל דאמרי תרוייהו: מתניתין בתינוק שנשבה לבין הנכרים, וגר שנתגייר לבין הנכרים. אבל הכיר ולבסוף שכח - חייב על כל שבת ושבת. תנן: השוכח עיקר שבת לאו מכלל דהויא ליה ידיעה מעיקרא? - לא, מאי כל השוכח עיקר שבת - דהיתה שכוח ממנו עיקרה של שבת.

כז. רמב"ם הלכות איסורי ביאה פרק יג הלכה ו

גר שמל ולא טבל או טבל ולא מל אינו גר עד שימול ויטבול, וצריך לטבול בפני שלשה והואיל והדבר צריך ב"ד אין מטבילין אותו בשבת ולא ביי"ט ולא בלילה ואם הטבילוהו ה"ז גר.

כח. רמב"ם הלכות איסורי ביאה פרק יג הלכה ז

גר קטן מטבילין אותו על דעת ב"ד שזכות היא לו, מעוברת שנתגיירה וטבלה אין בנה צריך טבילה, טבל בינו לבין עצמו ונתגייר בינו לבין עצמו ואפילו בפני שנים אינו גר, בא ואמר נתגיירתי בבית דינו של פלוני והטבילוני אינו נאמן לבא בקהל עד שיביא עדים.

כט. מגיד משנה הלכות איסורי ביאה פרק יג הלכה ו

מחלוקת תנאים בגמרא בפי החולץ (דף מ"ו) ופסקו שם הלכה כרבי יוסי דבעי תרתי מילה וטבילה לעכב ושם מבואר דלר"י אין מטבילין אותו בשבת וה"ה ודאי ביי"ט וכן מפורש שם שצריך שלשה מ"ט משפט כתיב ביה וכן אמרו אין מטבילים גר בלילה וכתב רבינו דהיינו לכתחילה אבל דיעבד ה"ז גר והרמב"ן ז"ל חלוק בזה ואמר שצריך להטבילו פעם אחרת ביום וכבר הכריע הרשב"א ז"ל כדעת רבינו דטבילה בדיעבד כגמר דין דמיא וכן עיקר:

ל. ספר מצוות גדול לאוין סימן קטז

גר שמל ולא טבל או טבל ולא מל אינו גר עד שימול ויטבול, וצריך שיטבול בפני שלשה כמו שאומר בפרק החולץ (יבמות מו, ב), והואיל והדבר צריך בית דין אין מטבילין אותו לא בשבת ולא ביום טוב ולא בלילה ואם הטבילוהו (ד"ו דף מ, ג) הרי זה גר (ע"פ רמב"ם פ"ג הל' א - ו) כדאמרין בירושלמי (סנהדרין פ"ד ה"ה) דיינין שטעו ודנו בלילה דיניהם דין שנאמר (שמות יח, כב) ושפטו את העם בכל עת.

לא. חידושי הריטב"א מסכת יבמות דף מז עמוד ב

שהויי מצות לא משהינן. וא"ת ולמה משהינן אותו למולו בתחלה ולהמתין עד שיתרפא, יטבילוהו בתחלה. וי"ל כשהוא ערל אין טבילה מועלת דהוי"ל כטובל ושרץ בידו ואפילו בדיעבד מעכב, ותדע דהלוקח כלים מן הגוים שצריכים להגעיל ולהטביל הגעלה קודמת, ואף על גב דהתם בדיעבד אם הקדים טבילה יצא שאני הכא דטומאת ערלות טומאה גמורה, אבל רבינו הרמב"ן ז"ל כתב דבדיעבד אם טבל קודם מילה עלתה לו טבילה, והביא ראיה מדאמרין לקמן בפי הערל (ע"ח א') גיורת מעוברת שטבלה בנה אין צריך טבילה ואמרין לה התם אפילו למ"ד דעובר לאו ירך אמו הוא וכן כתבו קצת רז"ל ב"ה, ומ"ה הר"ם דחה ראיה זו, דשאני התם דכשהוא במעי אמו אינו בן מילה והרי הוא כנקבה דסגי ליה בטבילה, וכשנולד ומלין אותו אינו אלא כמו שמלין ישראל ערל שבלאו הכי נמי ישראל הוא, הא בכל שצריך מילה בשעת גירותו אם קדמה טבילה למילה חוזר וטובל.

לב. תוספות מסכת סנהדרין דף סח עמוד ב

ומיהו קשה מההיא דפ"ק דכתובות (דף יא. ושם) דאמרין גר קטן מטבילין אותו ע"ד ב"ד ולכל מילי חשיב גר להתירו בבת ישראל וקידושו קדושין ובניו חולצין ומייבמין ולכל מילי דאורייתא ולא משמע שיהא מטעם דיש כח ביד חכמים לעקור דבר מן התורה חדא דה"מ בשב ואל תעשה והאי קום עשה הוא ועוד מדפריך מאי

יט. תוספות מסכת שבת דף סח עמוד א

גר שנתגייר בין הנכרים - בפני ג' ולא הודיעוהו מצות שבת דאי נתגייר בינו לבין עצמו לא הוי גר כדאמרין בהחולץ (יבמות דף מז:).

כ. חידושי הרמב"ן מסכת שבת דף סח עמוד א

גר שנתגייר לבין הגוים. כגון שנתגייר בפני שלשה והודיעוהו מקצת מצות אחרות ולא הודיעוהו מצות שבת או שטעו ולא הודיעוהו, שאלו נתגייר בינו לבין עצמו אינו גר.

כא. רמב"ם הלכות איסורי ביאה פרק יג הלכה א

בשלשה דברים נכנסו ישראל לברית במילה וטבילה וקרבו.

כב. רמב"ם הלכות איסורי ביאה פרק יג הלכה ד

וכן לדורות כשירצה העכו"ם להכנס לברית ולהסתנוף תחת כנפי השכינה ויקבל עליו עול תורה צריך מילה וטבילה והרצאת קרבן, ואם נקבה היא טבילה וקרבו שנאמר ככס כגר, מה אתם במילה וטבילה והרצאת קרבן אף הגר לדורות במילה וטבילה והרצאת קרבן.

כג. תלמוד בבלי מסכת יבמות דף מח עמוד א

כתיב: כל עבד איש מקנת כסף, עבד איש ולא עבד אשה; אלא, עבד איש אתה מל בעל כרחו, ואי אתה מל בן איש בעל כרחו.

כד. ספר מצוות גדול לאוין סימן קטז

ואין מרבין עליו הזכרת עונשין [ואיומים] ואין מדקדקין עליו שנאמר (רות א, יח) ותרא כי מתאמצת היא ללכת אתה ותחדל לדבר (ד"ו דף מ, ד) אליה (ע"פ גמרא שם ורמב"ם פ"ד הל' א - ה) ומכל מקום מזכירין לו מקצת עונשין כדי שלא יאמר אחר מכאן אלו הייתי יודע כן לא הייתי מתגייר:

כה. חידושי הרשב"א מסכת יבמות דף מו עמוד ב

וש"מ אין מטבילין גרים בלילה, כתב הרמב"ן ז"ל אינו יודע אם הטבילוהו בדיעבד מהו שהרי משפט כתיב ביה ותחלת דין ביום הוא והרמב"ם ז"ל כתב ואם הטבילוהו הרי זה גר וכבר נתבאר לנו במסכת בבא בתרא שאם דנו בלילה אין דיניהם דין הלכך מטבילין אותו פעם אחרת ביום ע"כ, ונראה דלכתחלה קאמר, דטבילה כגמר דין דמי כיון שכבר קיבל ומל, דאי לא כיון דקאמר ש"מ גר צריך שלשה פשיטא דצריך טבילה ביום ואם טבל בלילה לא עלתה לו טבילה דהא שלשה מדכתיבא ביה משפט נפקא לן אלא דמשום דטבילה כגמר דין איצטרך לאשמועינן דלכתחלה לא סגי בלילה, כנ"ל.

כו. חידושי הריטב"א מסכת יבמות דף מו עמוד ב

וש"מ אין מטבילים גר בלילה. ונחלקו המפרשים ז"ל אם הטבילוהו בלילה בדיעבד אם עלה לו. ונראים דברי האומר שאינה טבילה דכיון שהוא עיקר הגירות כתחלת דין הוא שאם דנו אותו בלילה שאין דינן דין, והרמב"ם ז"ל כתב דיצא בדיעבד ואינו נכון.

עד שתתברר צדקתו; ואפילו חזר ועבד עבודת כוכבים, הרי הוא כישראל מומר שקדושו קדושין.

לו. מגיד משנה הלכות איסורי ביאה פרק יג הלכה ט

והרמב"ן ז"ל כתב דודאי לכתחלה צריך שלשה בין במילה בין בטבילה ואילו נתגייר בינו לבין עצמו לגמרי ואפילו דיעבד אינו גר דעכו"ם גמור הוא דמשפט כתיב ביה אבל אי קביל עליה בפני שלשה למול ולטבול והודיעוהו מקצת מצות כדיןן והלך ומל וטבל שלא בפני ב"ד הרי זה כשר ולא פסלין לזרעיה ולא מנסבין ליה לדידיה בת ישראל עד דטביל בפני שלשה משום דלכתחלה בעינן שלשה בין בקבלה בין בטבילה עד כאן דבריו ז"ל:

לז. תלמוד בבלי מסכת קידושין דף סב עמוד א

בשלמא כולהו לאו בידו, אלא גר הוי בידו! גר נמי לאו בידו, דאמר רבי חייא בר אבא אמר ר' יוחנן: גר צריך שלשה, מ"ט? משפט כתיב ביה כדין, מי יימר דמזדקקו ליה הני תלתא.

לח. תוספות מסכת קידושין דף סב עמוד ב

גר צריך שלשה משפט כתיב ביה כדין - נראה דוקא בקבלת מצות הוא דבעינן ג' אבל בטבילה בחד סגיא אם כבר קיבל עליו המצות וראיה מההיא דיבמות (דף מה:): דקאמר התם ההוא דהווי קרי ליה בר ארמאי פירוש משום דמל ולא טבל אמר ריב"ל מי לא טבל לקריו כלומר וכי לא ראה קרי מימיו דצריך לטבול א"כ משמע מדנפיק בטבילת קריו משמע דלא בעינן שלשה ומיהו קשה מהא דאמר (שם דף מז:): דמושיבין אותה במים עד צוארה ושני תלמידי חכמים יושבים מבחוץ ומודיעין לה מקצת מצות קלות ומקצת חמורות ופריך והא בעינן שלשה ומשני תני שלשה אלמא משמע דלטבילה נמי בעינן שלשה ויש לומר דודאי למצוה בעינן שלשה אבל לא לעכב אי נמי י"ל דהא דבעי שלשה היינו טעמא משום קבלת מצות.

לט. רש"י מסכת יבמות דף מז עמוד ב

ומודיעין אותו מקצת מצות - דהשתא ע"י טבילה הוא נכנס לכלל גירות הלכך בשעת טבילת מצוה צריך לקבל עליו עול מצות.

מ. רש"י מסכת קידושין דף סב: ד"ה צריך שלשה

צריך שלשה - ישראלים שנזקקין לו להטבילו ולהודיעו מקצת מצות קלות וחמורות כדאמר ביבמות (דף מז:).

מא. תוספות ר"י הזקן שם

דמזדקקו ליה בי דינא - פרי"ש שיודיעוהו מקצת מצוות קלות ומקצת מצוות חמורות, הלכך לאו בידו הוא.

מב. תוספות מסכת עבודה זרה דף סד עמוד ב

כתב רבינו יהודה מעשה היה בגר אחד שמל ולא טבל טבילה כראוי ועמד בבית ישראל ימים רבים ונגע בינו והתירו רבינו יצחק בשתיה כפירושו דגר תושב מגעו מותר בשתיה כל שכן זה שמל וקבל עליו מצות ואף על גב דאמרינן לעיל עבדים ובני שפחות שמלו ולא טבלו עושין יין נסך היינו לפי שאימת רבן עליהם ואינם מתגיירין בלב שלם כדפירש לעיל (דף נו.). גבי שיקוע עבודת כוכבים וכו' אף על פי כן לא רצה רבינו יצחק להקל.

קמ"ל תנינא זכין לאדם שלא בפניו ונראה דזכייה דגירות לא דמי לשאר זכיות דמה שב"ד מטבילין אותו אינם זוכין בעבורו אלא הוא זוכה בעצמו ובגופו שנעשה גר ונכנס תחת כנפי השכינה. והא דפריך בכתובות (שם) תנינא זכין לאדם שלא בפניו ומשני מהו דתימא עובד כוכבים בהפקירא נחא ליה היינו משום דאם היתה חובתו לא היה לב"ד להתמצע להכניס גופו בדבר שיש לו חובה. ואפילו בתינוק דלאו בר דעת חשיב גר מדמיייתי מקטנה פחותה מבת שלשה שהזכייה בעצמו הוא כדפרישית שהמילה והטבילה בגופו וגם מצינו שאבותינו נכנסו לברית במילה וטבילה והרצאת דמים וכמה קטנים היו בשעת מתן תורה ובפרק עשרה יוחסין (קידושין דף עד.) אמר ר"ש דגירות שנתגיירה פחותה מבת שלש כשירה לכהונה שנזרעו בתוליה בישראל ומיייתי ראייה מדכתיב בשלל מדין וכל הטף בנשים וגוי' והרי פנחס היה עמהן ואף על גב דאמרינן בכתובות (דף יא.) הגדילו יכולין למחות הא אמרינן דכשגדלו שעה אחת ולא מיחו שוב אין יכולין למחות דמועיל להו מילה וטבילה של קטנות שהיתה בגופם ואין חסירים אלא קבלת מצות ומתוך שגדלו ולא מיחו היינו קבלה.

לג. תלמוד בבלי מסכת חולין דף לא עמוד א - עמוד ב

אתמר: נדה שנאנסה וטבלה - אמר רב יהודה אמר רב: טהורה לביתה ואסורה לאכול בתרומה, ור' יוחנן אמר: אף לביתה לא טהרה. א"ל רבא לר"י, לרב דאמר: טהורה לביתה ואסורה לאכול בתרומה, עון כרת הותרה, איסור מיתה מיבעיא? אמר ליה: בעלה חולין הוא, וחולין לא בעי כוונה. וכו' היכי דמי נדה שנאנסה וטבלה? אילימא דאנסה חבירתה ואטבלה, כוונה דחברתה כוונה מעלייתא היא! ועוד, בתרומה נמי אכלה דתנן: החרשת, והשוטה, והסומא, ושנטרפה דעתה, אם יש להן פקחות מתקנות אותן - אוכלות בתרומה! א"ר פפא: לר' נתן - שנפלה מן הגשר, ולרבנן - שירדה להקר.

לד. שולחן ערוך יורה דעה הלכות גרים סימן רסח סעיף ג

כל ענייני הגר, בין להודיעו המצות לקבלם בין המילה בין הטבילה, צריך שיהיו בגי' הכשרים לדון, וביום (תוס' ורא"ש פ' החולץ). מיהו דוקא לכתחלה, אבל בדיעבד אם לא מל או טבל אלא בפני ב' (או קרובים) (הגהות מרדכי) ובלילה, אפילו לא טבל לשם גרות, אלא איש שטבל לקריו ואשה שטבלה לנדתה, הוי גר ומותר בישראלית, חוץ מקבלת המצות שמעכבת אם אינה ביום ובשלשה. ולהרי"ף ולהרמב"ם, אפילו בדיעבד שטבל או מל בפני שנים או בלילה, מעכב, ואסור בישראלית, אבל אם נשא ישראלית והוליד ממנה בן, לא פסלינן ליה.

לה. שו"ע יורה דעה הלכות גרים סימן רסח סעיף יב

כשיבא הגר להתגייר, בודקים אחריו שמא בגלל ממון שיטול או בשביל שררה שיוכה לה או מפני הפחד בא ליכנס לדת. ואם איש הוא, בודקין אחריו שמא עיניו נתן באשה יהודית. ואם אשה היא, בודקין אחריה שמא עיניה נתנה בבחורי ישראל, ואם לא נמצאת להם עילה מודיעים להם כובד עול התורה וטורח שיש בעשייתה על עמי הארצות, כדי שיפרשו. אם קיבלו ולא פירשו, וראו אותם שחזרו מאהבה, מקבלים אותם. ואם לא בדקו אחריו, אין שלא הודיעוהו שכר המצות ועונשן, ומל וטבל בפני ג' הדיוטות, ה"ז גר אפי' נודע שבשביל דבר הוא מתגייר, הואיל ומל וטבל יצא מכלל העובדי כוכבים, וחוששים לו

מט. תלמוד בבלי מסכת בכורות דף נא עמוד ב

לפיכך אם רצה הכהן ליתן לו במתנה רשאי. תנינא להא, דת"ר: נתנו לעשרה כהנים בבת אחת - יצא, בזה אחר זה - יצא, נטלו והחזירו לו - יצא, וכך היה מנהגו של רבי טרפון שהיה נוטל ומחזיר, וכששמעו חכמים בדבר אמרו: קיים זה הלכה זו. הלכה זו ותו לא? אלא: קיים זה אף הלכה זו. רבי חנינא הוה רגיל ושקיל ומהדר, חזייה לההוא גברא דהוה קא אזיל ואתי קמיה, אמר ליה: לא גמרת ויהיבת מידעם, ביש, הילכך אין בנו פדוי.

נ. רמב"ם הלכות ביכורים פרק יא הלכה ח

רצה הכהן להחזיר לו הפדיון מחזיר, ולא יתן לו הוא ודעתו שיחזיר, ואם עשה כן והחזיר לו אין בנו פדוי עד שיגמור בלבו ליתן לו מתנה גמורה, ואם רצה הכהן אח"כ להחזיר יחזיר, וכן אם פירש ונתן לו על מנת להחזיר הרי בנו פדוי.

נא. רמב"ם הלכות שחיטה פרק ב הלכה טז

שחטה ואחר כך חשב לזרוק דמה לעכו"ם או להקטיר חלבה לעכו"ם הרי זו אסורה מספק, שמא סופו הוכיח על תחלתו ובמחשבה כזו שחט.

נב. רמב"ם הלכות זכיה ומתנה פרק ד הלכה ג

זיכה לו על ידי אחר וכששמע המקבל שתק ואחר כך צווח ואמר איני מקבלה, הרי זה ספק אם זה ששתק כבר רצה וזה שחזר וצווח חזר בו, או ששתק מפני שעדיין לא הגיע לידו כלום וזה שצווח הוכיח סופו על תחלתו, לפיכך אם קדם אחר וזכה בה לעצמו אין מוציאין מידו, שמא המקבל זכה וכיון שאמר איני רוצה בה הרי הפקירה כמו שביארנו, וזה שקדם ולקחה מן ההפקר זכה, ואם חזרו הבעלים הראשונים ותפשוה מיד זה שקדם וזכה בה אין מוציאין אותה מידם, שמא המקבל לא זכה וכיון שאמר איני רוצה הוכיח סופו על תחלתו ולא קנה אותה וברשות בעלים הראשונים היא קיימת עדיין.

מג. הר"ן על הרי"ף מסכת עבודה זרה דף לא עמוד א

וכתבו בתוספות שמעשה היה בגר שמל ולא טבל והיה בבית ישראל ימים רבים ונגע ביין והתירו רש"י ז"ל בשתיה דהא אפי' גר תושב דליכא לא מילה ולא טבילה שרינן מגע וכ"ש זה שמל ואף על גב דאמר"י לעיל בפ"י ר' ישמעאל בברייתא [דף נז א] דעבדים שמלו ולא טבלו עושין יין נסך היינו משום דאין מתגיירים בלב שלם מרצון נפשם אלא בעל כרחן מאימת רבן וכי' מכל מקום אמרו שלא רצה ר"י ז"ל להתיר לכתחלה זו היא שטתם אבל כבר כתבתי למעלה דליכא לדמויה מל ולא טבל לגר תושב משום דגר תושב מקבל מהשתא וגר אינו מקבל אלא לאחר טבילה.

מד. רמב"ם הלכות איסורי ביאה פרק יד הלכה ו

ושלשה עומדין על גביו ומודיעין אותו מקצת מצות קלות ומקצת מצות חמורות פעם שנייה והוא עומד במים, ואם היתה אשה נשים מושיבות אותה במים עד צוארה והדיינין מבחוץ ומודיעין אותה מקצת מצות קלות וחמורות, והיא יושבת במים ואח"כ טובלת בפניהם והן מחזירין פניהן ויוצאין כדי שלא יראו אותה כשתעלה מן המים.

מה. רי"ף מסכת שבת דף נה עמוד ב

וגר אף על גב דאמהיל בארמיותיה בעי להטיף ממנו דם ברית ועד דמתפח לא מטבלינן ליה וכד מטבלינן ליה צריך למיזל בהדיה תלתא ונימא ליה כי היכי דאמרינן ליה מעיקרא וגייזי ליה ממזייה ושקלי ליה טופריה דידיה ודכרעיה וצריכי למיחזייה כד טביל וכד סליק מברך בא"י אמ"ה אקב"ו על הטבילה.

מו. רמב"ם הלכות איסורי ביאה פרק יג הלכה יב

כשישתחרר העבד צריך טבילה אחרת בפני שלשה ביום שבו יתגמר גירותו ויהיה כישאל, ואין צריך לקבל עליו מצות ולהודיעו עיקרי הדת שכבר הודיעוהו כשטבל לשם עבדות.

מז. רמב"ם הלכות איסורי ביאה פרק יג הלכה טו

לפיכך לא קבלו בית דין גרים כל ימי דוד ושלמה, בימי דוד שמא מן הפחד חזרו, ובימי שלמה שמא בשביל המלכות והטובה והגדולה שהיו בה ישראל חזרו, שכל החוזר מן העכו"ם בשביל דבר מהבלי העולם אינו מגירי הצדק, ואעפ"כ היו גרים הרבה מתגיירים בימי דוד ושלמה בפני הדיוטות, והיו ב"ד הגדול חוששין להם לא דוחין אותן אחר שטבלו מכ"מ ולא מקרבין אותן עד שתראה אחריתם.

מח. תוספות מסכת יבמות דף כד: ד"ה הלכה כדברי

הלכה כדברי האומר כולם גרים הם - הך גירי אריות לא דמי להא דאיכא מ"ד כותים גירי אריות הן דהתם היו עובדים אלהיהם כדכתיב בספר מלכים ולמ"ד גירי אמת הן קסבר דשוב נתגיררו לגמרי.